



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

- Порівняльний аналіз: порівняння різних віршів з метою виявлення спільних та відмінних рис у поезії Унгаретті та розвитку навичок аналізу.
- Творче письмо: написання власних віршів на основі прочитаних творів для подальшого стимулювання творчої активності студентів та застосування на практиці поетичних та мовних умінь.
- Літературна критика: написання рецензій для вдосконалення навичок аналізу та синтезу та формування ставлень до творів.
- Створення інтерактивної презентації про життя і творчість Унгаретті, в якій містяться фрагменти його віршів, власні ілюстрації, музичний супровід.

Вважаємо що, представлені вище навчальні завдання уможливають не лише глибше зрозуміти творчий задум автора літературного твору, але й розвинути комплекс компетентностей, необхідних для успішного засвоєння іноземної мови.

Література

1. Просалова В. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу. *Філологічні семінари*. 2013. Вип. 16. С. 46-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fils_2013_16_8
2. Циховська Е. Д. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності. *Слово і час*. 2014. № 11. С. 49-59.
3. Rajewsky I. O. Intermediality, Intertextuality and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermédialités*. 2005. № 6. S. 43-64.

Ніколаєнко Віктор,
старший викладач кафедри романо-германської філології
Маріупольський державний університет

НОВІ АРАБСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

У сучасному глобалізованому світі ми спостерігаємо безпрецедентні зміни в культурному та соціальному ландшафті багатьох країн. Франція, яка протягом століть була місцем зустрічі різних культур і мов, є особливо яскравим прикладом цього процесу. Міграційні хвилі з країн арабського світу, особливо з Магрибу та Близького Сходу, призвели до значних змін у французькій мові. Арабські запозичення стали не лише частиною лексики, але й відображають складні соціальні, культурні та політичні динаміки. Тут ми коротко розглянемо приклади нових арабських запозичень у французькій мові, їхнє походження,

використання, соціокультурний вплив, а також виклики та перспективи, пов'язані з цими змінами.

Арабська мова та культура мають глибокі корені в історії Франції. Взаємодія між арабською та французькою мовами почалася ще в середньовіччі, коли арабське завоювання Південної Європи призвело до культурного обміну. Багато слів, що використовуються в сучасній французькій мові, походять з арабської, такі як «safran» (шафран), «café» (кава) та «algebra» (алгебра). Ці терміни свідчать про вплив арабської науки, медицини та культури на європейську цивілізацію.

Проте новітні міграційні хвилі, які почалися в середині XX століття, створили новий контекст для запозичень. Після Другої світової війни Франція потребувала робочої сили для відновлення економіки, і багато людей з колишніх колоній, зокрема з Алжиру, Тунісу та Марокко, приїхали до Франції в пошуках кращого життя. Цей процес призвів до формування великих арабомовних громад у містах Франції, таких як Париж, Марсель та Лілль.

Серед нових арабських запозичень можна виділити лексеми, які активно використовуються у повсякденному спілкуванні:

1. "Hchouma" (حشومة)

Значення: «сором», «недоречність».

Це слово часто вживається в соціальних контекстах, коли йдеться про етикет або поведінку, що не відповідає нормам.

Приклад речення: «C'est hchouma de parler comme ça en public.» (Це сором говорити так на людях.)

2. «Bled» (بلد)

Значення: «рідне місто» або «країна».

Використовується для позначення місця, звідки походить людина.

Приклад речення: «Je vais retourner au bled cet été.» (Я повернуся на батьківщину цього літа.)

3. «Kif-kif» (كيف كيف)

Значення: «однаково», «те саме».

Вживається для вираження рівнозначності або схожості.

Приклад речення: «C'est kif-kif pour moi.» (Для мене це однаково.)

4. «Choukran» (شكرا)

Значення: «дякую».

Широко вживається для вираження вдячності.

Приклад речення: «Choukran pour ton aide!» (Дякую за твою допомогу!)

5. «Zina» (زينة)

Значення: «краса», «привабливість».

Зазвичай вживається для опису фізичної привабливості.

Приклад речення: «Elle est vraiment zina.2 (Вона справді гарна.)

6. «Mektoub» (مكتوب)

Значення: «писано», «доля».

Використовується для позначення того, що щось є неминучим або призначеним.

Приклад речення: «C'était mektoub que nous nous rencontrions.» (Це було написано, що ми зустрінемося.)

7. «Salam» (سلام)

Значення: «привіт» або «мир».

Використовується як форма привітання.

Приклад речення: «Salam! Comment ça va?» (Привіт! Як справи?)

8. «Fham» (فهم)

Значення: «розуміти».

Використовується для позначення розуміння чогось.

Приклад речення: «Tu fham ce que je veux dire?» (Ти розумієш, що я хочу сказати?)

Арабські запозичення у французькій мові не лише збагачують лексику, але й відображають складні соціальні динаміки. Міграційні процеси призводять до формування нових ідентичностей та культурних практик.

Арабські запозичення стають частиною мовної ідентичності молодого покоління іммігрантів. Вони використовують ці слова як символ своєї культури та приналежності до певної спільноти. Це також сприяє формуванню нових мовних варіантів, які поєднують елементи обох культур.

Молодь часто використовує змішану мову – комбінацію французької та арабської – у повсякденному спілкуванні. Це явище отримало назву «verlan», що означає перевертання складів слів. Наприклад, слово «femme» (жінка) може бути перетворено на «meuf». Такі мовні інновації створюють новий простір для самовираження та підкреслюють культурну ідентичність молодих арабомовних французів.

Арабська культура також впливає на французьку музику, кухню та мистецтво. Вплив арабської музики можна спостерігати в популярних жанрах, таких як реп або поп-музика, де виконавці часто використовують арабські мотиви та ритми. Французький репер Кензі (Kenza Farah), наприклад, поєднує елементи арабської музики з хіп-хопом, створюючи унікальний стиль, який резонує з молоддю. Її тексти часто містять арабські слова та фрази, що підкреслює її культурну приналежність.

Кухня також є важливим аспектом культурного обміну. Арабська кухня стала популярною у Франції, зокрема страви такі як кускус і табуле стали звичними для багатьох французів. Ресторани з арабською кухнею можна знайти в кожному великому місті країни. Назви арабських страв також збагачують сучасну французьку мову.

Інтеграція арабомовних іммігрантів у французьке суспільство є складним процесом. Багато молодих людей відчувають тиск щодо необхідності адаптуватися до французької культури, водночас намагаючись зберегти свою культурну ідентичність. Це може призвести до конфлікту між традиціями та сучасністю. Незважаючи на позитивні аспекти мовного обміну, існують також виклики. Стереотипи та упередження щодо арабомовних іммігрантів можуть призводити до соціальної сегрегації та конфліктів. Часто арабомовні громади стикаються з дискримінацією на ринку праці та в освіті. Для поліпшення ситуації важливо проводити освітні програми, які сприяють міжкультурному діалогу. Такі ініціативи можуть допомогти подолати упередження та стереотипи, сприяючи більшій соціальній згуртованості.

У майбутньому можна очікувати подальшого збільшення кількості арабських запозичень у французькій мові. Глобалізація та технологічний розвиток сприяють швидкому обміну інформацією та культурою. Соціальні мережі стали платформою для молоді, де вони можуть ділитися своїми думками та досвідом, використовуючи як арабську, так і французьку мови.

Це може призвести до виникнення нових мовних тенденцій і стилів спілкування. Наприклад, платформи на кшталт TikTok або Instagram дозволяють молодим людям експериментувати з мовою та створювати новий контент, який відображає їхню культурну ідентичність.

Арабські запозичення у французькій мові є свідченням глибоких змін у суспільстві, зумовлених сучасними міграційними процесами. Ці зміни не лише збагачують французьку лексику, але й відображають складні соціальні динаміки, які формують сучасну Францію. Подальше дослідження мовних тенденцій в умовах глобалізації допоможе краще зрозуміти культурні трансформації та їхній вплив на суспільство.

Арабська культура стала невід'ємною частиною французької ідентичності, і її вплив продовжує зростати. Важливо визнавати цю динаміку і працювати над створенням суспільства, яке святкує різноманітність і взаєморозуміння.

Література

1. Benali, A. Les emprunts arabes dans le français contemporain. Lyon: Presses Universitaires, 2020, С. 13-17.

2. Bourdieu, P. Language and Symbolic Power. Cambridge: Harvard University Press, 1991, C. 40-41.
3. Dufour, J. L'impact de l'immigration sur la langue française. Paris: Éditions Linguistiques, 2018, C. 2-7.
4. El Amrani, S. La culture arabe en France: Entre intégration et diversité. Toulouse: Éditions Culturelles, 2019, C. 2-4.
5. Giraud, M. Langue et migration: Les nouvelles dynamiques linguistiques en France. Marseille: Éditions Sociolinguistiques, 2021, C. 57-60.
6. Hachimi, A., Lemaire, C. La francophonie et les langues de l'immigration. Bruxelles: Éditions Multilingues, 2022, C. 17-27.
7. Messaoudi, A., Dupont, M. Les jeunes et la diversité culturelle en France. Paris: Éditions Sociologiques, 2023, C. 30-39.

Новицька Оксана,
кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри грецької філології
Маріупольський державний університет

ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ВУЗЬКОГАЛУЗЕВИХ ТЕРМІНІВ

Стрімкий розвиток науки та техніки став причиною появи не тільки нових приладів та технічних пристроїв, спрямованих на покращення та полегшення життя та побуту людини, а й причиною розвитку економічних та торгових відносин, появою нових професій та перехід вже існуючих на новий рівень. Все це не могло не внести певні зміни й в одну з наймолодших наук, а саме в перекладознавство. Однією з основних функцій перекладу є комунікативно-інформативна функція, адже переклад завжди спрямований на забезпечення можливості спілкування та інформаційного обміну між людьми різної національної та мовної приналежності.

Особливе місце в перекладознавстві займає науково-технічний переклад, який, іншими словами, являє собою переклад термінів, які належать до певної сфери економічної діяльності людини. Розглянемо детальніше, що собою являє поняття «термін». В основі будь-якого терміна лежить дефініція, тобто чітке та стисле визначення певної реалії людської діяльності. Кожній галузі знань притаманна власна термінологічна система, власні терміни, які, в свою чергу, можуть бути вираженими словами, які використовуються одночасно в